

Posudek disertační práce L. Polanského, Mince 9. a 10. století v archeologických nálezech z českých zemí a jejich přínos pro počátky našich dějin. 548 str., bohatá obrazová dokumentace. Praha 2019.

Předložená disertační práce podává celkový pohled na nejstarší období dějin mincí v českých zemích od 9. do počátku 11. století. Autor chápe mince jako historický pramen a proto také své závěry a poznatky promítá do soudobých českých dějin. Podobný postoj sice zastávalo již starší bádání, které naopak úpravou opisů na mincích vytvářelo upravenou minulost. Autor v práci využil všech dostupných mincovních nálezů a to i těch, které byly získány činností detektorářů. Z autorových myšlenek a závěrů uvedu pouze některé. Např. správně spojuje počátky českého mincovnictví s kontakty s Bavorskem a to konkrétně s mincovnou Bavorsku podřízenému švábskému Nabburku, k jejímuž provozu napomohl i objev blízkých stříbrnosných ložisek. Originální naabské ražby známe i z několika českých nalezišť.

Kamsi do šedesátých let kladlo předchozí bádání velkou přemyslovskou územní expanzi směřující až kamsi na Volyňsko sousedící s Kyjevskou Rusí. Mnozí odborníci v ní spatřovali hlavní zdroj přemyslovských příjmů. O českém podnikání tam totiž svědčí velký mincovní poklad obsahující i české ražby nalezený u běloruských Děgtan. Odkudsi z těchto oblastí měli pocházet i otroci prodávání na pražském tržišti. Autor naopak v této souvislosti zdůrazňuje změny v průběhu důležitých evropských magistrál směřujících do Pobaltí, které v opačném směru se protínaly v Praze.

Rozborem nemincovní složky v českých a moravských pokladech (tj. šperků, závaží, úlomků polodrahokamů apod.) autor upozornil na možnost hlubšího poznání skladby tehdejší české společnosti. O bohatství některých jejích členů jasně hovoří např.

jeden hrob z libického hradiště vybavený více mincemi.

Přínosem v práci je i upozornění na nehistoričnost některých násilných úprav opisů a nápisů na denárech (např. přehazováním písmem v opisech a nápisech), což již dříve bylo odborníky kritizováno. Autor odmítnutím některých těchto násilných úprav mohl např. popsat skutečnou úlohu Vyšehradu v době polské okupace Čech a upřesnit osudy některých mincmistrů či mincoven.

Kvalitu předložené práce dokumentuje i soubor použité literatury, který obsahuje přibližně 700 bibliografických položek. Nesmírně bohatá je obrazová příloha, jejíž vypracování představuje obdivuhodný výkon.

Práci by bylo vhodné v nějaké formě publikovat. V případné publikaci bych doporučoval zvýraznit význam nálezu z Jedomělic. Případné mapy mincovních nálezů z českého území by bylo vhodné doplnit např. mapou zachycující soudobá hradiště (což by bylo důležité pro poznání rozsahu území, kam až znalost mincí tehdy pronikla).

Práce plně vyhovuje požadavkům kladeným na disertační práce a proto ji **doporučuji** k obhajobě.

Prof. *J. Sláma*
Dr. Jiří Sláma

Praha, 15. srpna 2019